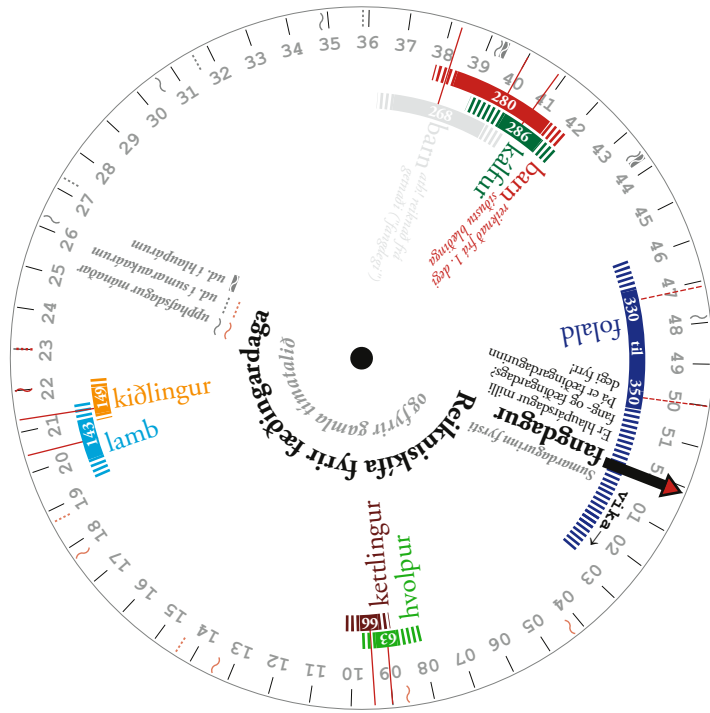
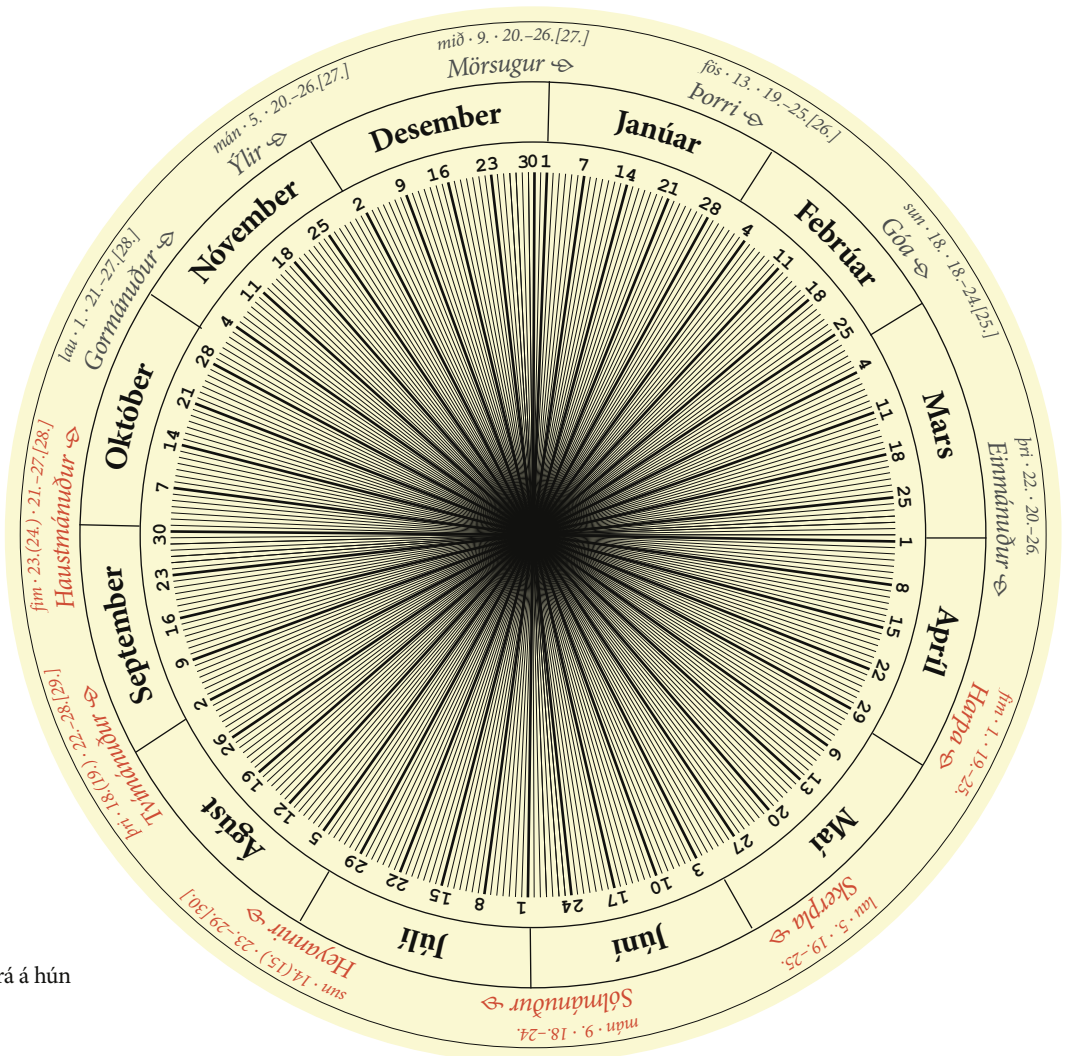

Ath:
gula skífan er með „blæðingu“; eftirá á hún
samt að vera með 200 mm þvermál

Bjarneyjarskífan

Bjarney á Tjörn hitti Karólínu í Hvammshlíð á kosningardeg. Rætt var um daginn og veginn og um sniðuga reikniskífu, sem Bjarney átti til að nota í ljósmóðurstarfinu sínu. Upphaflega til að finna **fæðingardag** barns, en hún bætti ein-takið sitt með því að líma einnig fæðingardaga lamba, kálfa og folalda á skífuna. Væri kannski hægt að birta slíkt tól í Hvammshlíðardagatalinu? Karólínu fannst það alveg frábær hugmynd og byrjaði að hanna nýja skífu: Hvaða fæðingardagar skipta yfirleitt máli fyrir íslenska bændur? Því bættust kiðlingar, hvolpar og kettlingar í hópinn – til beins samanburðar einnig fæðingardagur barna á grunni „fangdags“ (getnaðar). Loks varð henni allt í einu ljóst að **gömlu íslensku mánuðirnir** fylgja einnig föstu vikukerfi, dýrmæt þekk-ing á alíslensku kerfi sem fáir búa yfir í dag. Því var tilvalið að hanna „fjölnotaskífu“ – allt á sama stað og notendavænt. En að þessi skífa leit dagsins ljós, er Bjarneyju að þakka: Hún hafði frumkvæði að skífunni og þess vegna heitir hún Bjarneyjarskífan!

Skífan var ekki **prentuð** í útlöndum, heldur á **Akureyri** hjá Prentmet Odda – sem er rausnægum **styrk** frá **Kraftbilum** (Kristjáni B. Jónssyni) að þakka!

Ýmis fróðleikur á netinu

Leiðbeiningarmyndbönd um **sauðburðarhjálp** (líka fyrir þaulvana bændur!): **tinyurl.com/sauðburðarhjálp**

Allar helstu upplýsingar um **riðu**, þolrækt, arfgerðir, sala & kaup, rannsóknir o.m.fl.:

riduvarnir.is eða

ridaneitakk.net (sama heimasíðan)

Bækur o.fl. um alls konar **fróðleik** fyrir bændur og aðra áhugasama:

forvitni.is

Magnafsláttur:
Panta fleiri skífur:
lina@ridaneitakk.net
eða á Facebook-messenger
© Karólína Elísabetardóttir, 2025

Svona notar þú skífuna:

Finna **fæðingardag** – dæmi: Ærin fékk 18. desember – þú snýrð hvítu skífunni þannig að örin „Fangdagur“ bendir nákvæmlega á þennan dag. Ljósblái reiturinn sýnir eðlilega tímabilið þar sem ærin gæti borið. Að landsmeðaltali bera ær eftir 143 daga = 10. maí. Ef hlaupársdagur (29. febrúar) er á milli fangdags og fæðingardags, er það degi fyrr, þ.e. 9. maí. Finna **upphafsdaga gömlu mánaðanna** – dæmi: Sumardagurinn fyrsti er 23. apríl (þessi dagsetning finnst auðvitað í öllum íslenskum dagatölum). Þú snýrð hvítu skífunni þannig að örin „sumardagurinn fyrsti“ (sem er sama örin og „Fangdagur“) bendir nákvæmlega á þennan dag. Á ytri hringnum sérðu mánaðaheitin; táknin / yst á hvítu skífunni merkja upphaf viðkomandi mánaðar. Ef um sumaraukaár er að ræða (sjá neðar), er það í staðinn. Til fróðleiks finnst **reglan** til að finna upphafsdag hvers og eins mánaðar yst á skífunni: vikudagur · um hvaða **sumar**- eða vetrarviku er að ræða · á hvaða tímabili í nútímadagatalinu þessi dagur getur verið. Dæmi haustmánuður: **fim · 23.(24.) · 21.–27.[28.]** – fimmtudagur í 23. viku sumars (24. viku í sumaraukaárum), getur því verið á tímabilinu 21. til 27. september [28. í rímispillisárum].

Sumarauki

Í gamla tímatalinu eru einungis 364 dagar. Til að jafna út skekkju, er skotið inn auka-viku á 5 eða 6 ára fresti á milli sólmánaða og heyanna sem kallast yfirleitt sumarauki: Í þeim árum byrja heyannir og fylgimánuðir fram á næstu hörpu viku seinna en venju-lega, merkt sem í skífunni. Það gerðist síðast 2023 (sem var einnig „rímispillisár“). Næstu sumaraukaárin eru: 2029, 2035, 2040, 2046 og 2051 (einnig rímispillisár).

Rímispillisár

Til að jafna út enn eina skekkju, byrjar sumarauki á (yfirleitt) 28 ára fresti einum degi seinna en venjulega – þetta ár heitir rímispillisár (t.d. 1995 og 2023). Upphaf næstu átta mánaða (sem eru að hluta til árið eftir, þ.e. 1996 og 2024) færast þá um einn dag, en hvorki einmánaðar, hörpu, skerplu né sólmánaðar. Fyrsti vetrardagurinn í rímispillisárum er viku seinna en venjulega. **Samt er auðvelt** að finna upphafsdaga mánaða: Þú notar dagsetninguna innan sviga [] yst á skífunni, t.d. 28. október. Næstu rímispillisárin eru 2051 og 2079.

Ath:

gula skífan er með „blæðingu“ (eins og á bls 1)

